

Вирішення наведених суперечностей потребує пошуку більш гнучких підходів до підвищення рівня професійної підготовки студентів, формування нової моделі фахівця з туризму, переосмислення мети, змісту, функцій та завдань професійної підготовки у вищих навчальних закладах України, відповідно до вимог сучасної парадигми освіти.

Незважаючи на наявність значної кількості досліджень, проблема підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства до роботи у сфері адаптивного туризму залишається актуальною.

Література:

1. Зорин И.В. Образование и карьера в туризме: Учебное пособие / И.В. Зорин. – М.: Советский спорт, 2000. – 224с.
2. Каршок Р. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців з адаптивного фізичного виховання: теорія та методика: [монографія] / Р. П. Каршок. – Луцьк: ВАГ “Волинська обласна друкарня”, 2008. – 504 с.
3. Квартальнов В.А. Туризм социальный: история и современность / В.А.Квартальнов, В.К.Федорченко. – Киев: Высшая школа, 1989. – 85 с.
4. Федорченко В.К. Туристський словник-довідник / В.К.Федорченко, І.М. Мініч. – К., 2000.

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЗДОРОВ`Я ЛЮДИНИ» У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Віра Будзин, Олена Шиян, Ольга Рябуха, Оксана Гузій

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Інтеграція України в Європейський освітній простір потребує підготовки педагогічних кадрів відповідно до запитів ринку праці, якості вищої педагогічної освіти та працюючих фахівців. Для його ефективного виконання обов'язковим є формування кадрового потенціалу для впровадження програм щодо дослідження здоров'я молоді та вивчення здорового способу життя (ЗСЖ). Водночас, питання підвищення рівня обізнаності молоді щодо впливу соціально-економічних і довкільних чинників на стан здоров'я та нерівномірність поши-

рення оздоровчих ресурсів залишається не з'ясований. Такий стан речей зумовлює застосування освіти з питань здоров'я та ЗСЖ для надання знань та формування життєвих навичок задля забезпечення здатності приймати рішення щодо власного здоров'я, здоров'я сім'ї та громади, у якій вони живуть [1, 2, 3, 4].

Постановка проблеми. Невід'ємною умовою реалізації ідеї «Здоров'я через освіту» є наявність відповідно підготовлених фахівців. Орієнтовні потреби у вчителів з предмету «Основ здоров'я» для шкіл України становлять понад 20 тис. осіб (з розрахунку 1 вчитель на школу). Викладання цього предмету відповідно до Стандарту загальної середньої освіти здійснюється з 1 по 11 класи (2011 р.). Крім того, у старшій школі учні вивчають основи надання долікарської допомоги та допризовну підготовку. На жаль, підготовка вчителів для викладання цих предметів здійснюється тільки у п'яти ВНЗ України (м. Харків, м. Київ, м. Луганськ, м. Бердянськ), що значною мірою зумовлено відсутністю підготовлених викладачів валеології для ВНЗ різних рівнів акредитації [2, 3].

Потреба шкіл у відповідних фахівцях зростає за рахунок збільшення вчительського контингенту. Зростання ж кількості вчителів з предмету «Основ здоров'я» за рахунок випускників ВНЗ мізерне (не більше 20 осіб на рік). Якщо його порівняти з потребою України в учителях з предмету «Основ здоров'я», то задовольнити її вдасться лише на початку наступного століття. Крім того існує потреба усіх ВНЗ України у викладачах валеології, у зв'язку з впровадженням дисципліни «Основи валеології» або «Основи здорового способу життя» для всіх напрямів підготовки [1, 3].

Не менш актуальною є підготовка наукових співробітників для проведення системних досліджень у галузі формування, збереження, розвитку здоров'я, безпеки життєдіяльності людини та методики формування мотивації на здоровий спосіб життя. Саме збільшення випуску магістрів основ здоров'я може задовольнити цю сферу ринку праці. Фахівці основ здоров'я конче потрібні в сферах освіти та виховання, рекреації та реабілітації, профілактичної та просвітницької роботи, для організацій освіти, в тому числі позашкільної, наукових лабораторій та валеологічних центрів, оздоровчих установ профілактики та санаторно-курортного лікування.

З метою з'ясування орієнтовних потреб у фахівцях освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» зі спеціальності 8.010203 «Здоров'я людини*» було проведено моніторингове дослідження на основі опитування завідувачів кафедр основ медичних знань, валеології та БЖД на нараді з розробки другого покоління Стандарту вищої освіти за напрямом 8.01020301 «Здоров'я людини» та теоретичного аналізу статистичних даних по кількості ВНЗ та студентів, які в них навчаються.

Викладення основного матеріалу. Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» зі спеціальності 8.01020301 «Здоров'я людини» в Україні сьогодні відбувається в єдиному навчальному закладі – Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на факультеті післядипломної освіти, хоча спеціальність «педагог-валеолог» та «науковий співробітник (валеолог)» введені до Державного Класифікатора професій ще в 2005 році.

Обґрунтування підготовки магістрів з напрямом «Здоров'я людини» розроблено на основі освітньо-кваліфікаційної характеристики і освітньо-професійної програми вищої освіти за професійним спрямуванням, затвердженою Міністерством освіти та науки України, а також на основі аналізу теоретичних і практичних положень, пов'язаних з підготовкою фахівців, напрацьованих як вітчизняними, так і закордонними вченими, практиками.

Кількість викладачів ВНЗ України, що мають магістерську освіту за спеціальністю «Валеологія» не перевищує 10 осіб (м. Харків, м. Луганськ). У деяких педагогічних ВНЗ і класичних університетах працюють фахівці вищої кваліфікації (кандидати і доктори наук), що захистилися за валеологічною тематикою за різними спеціальностями («Теорія та історія педагогіки» «Методика навчання основ здоров'я», «Професійна освіта», «Державне управління» тощо) – 3 доктори наук.

Загальна кількість ВНЗ III-IV рівнів акредитації в Україні складає 250 і у них навчається понад 2 мільйони студентів. Відповідно до листа МОН України від 25.12.2003 р. № 1/9-595 загальноосвітня дисципліна «Основи валеології» рекомендується як обов'язково дисципліна для підготовки спеціалістів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» у всіх ВНЗ незалежно від форми власності. Якщо вважати, що на першому курсі навчається 400 000 студентів, то виходячи із встановленого законом «Про вищу освіту» співвідношення між викладачами і студен-

тами 1/12 з урахуванням середньорічного навантаження (900 годин для асистента) та кількості годин на дисципліну (1,5 єврокредити) потреба в магістрах валеології становить майже 200–225 осіб. Особливе місце серед ВНЗ займають педагогічні коледжі (приблизно 75 шт. на Україну) та педагогічні університети (25 шт.). У кожному з цих ВНЗ повинні бути відкриті кафедри (циклові комісії) з підготовки вчителів з предмету «Основ здоров'я», або для підготовки вчителів початкової школи до викладання основ здоров'я у початкових класах. Для формування кафедри необхідно 5 осіб, циклової комісії – 3. Таким чином, педагогічні ВНЗ потребують приблизно 300 магістрів валеології (200 для пед. коледжів і 100 для ВНЗ IV рівня акредитації) [1, 3, 4].

На Львівщині підготовку фахівців з вищою освітою здійснюють 44 самостійні ВНЗ I–IV рівнів акредитації: 12 університетів, 6 академій, 4 інститути, 13 коледжів, 6 училищ та три технікуми. З них – 8 недержавні. У ВНЗ здобуває освіту 146,4 тис. студентів, у тому числі 20,3 тис. – у закладах I–II рівнів акредитації та 126,1 тис. у закладах III і IV рівнів. За денною формою навчаються 99,7 тис. студентів. На перші курси до вищих навчальних закладів на початок 2012/2013 навчального року вступили 28,2 тис. студентів [2, 4].

Професорсько-викладацький склад ЛДУФК здатен забезпечити якісну підготовку фахівців з нової спеціальності, оскільки має високий потенціал і достатній досвід роботи у цьому напрямку.

Випускники ЛДУФК спеціальності «Здоров'я людини» зможуть здійснювати викладацьку роботу у ВНЗ, працювати науковими співробітниками у науково-дослідних закладах, фахівцями з денної спеціальності та можуть обіймати наступні посади: викладач дисциплін оздоровчого спрямування ВНЗ III–IV рівнів акредитації; науковий співробітник у науково-дослідних закладах; вчитель основ здоров'я загальноосвітнього навчального закладу II–III ступеня; організатор валеологічної служб; валеолог; консультант зі здоров'я людини в органах місцевого самоврядування; інструктор-методист зі здоров'я людини.

Висновки:

1. Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» зі спеціальності 8.01020301 «Здоров'я людини*» в Україні сьогодні є актуальною і потрібною.

2. У ЛДУФК прийом студентів на спеціальність «Здоров'я людини» буде здійснюватися з числа студентів-випускників бакалаврату за напрямом підготовки «здоров'я людини», які мають відповідний рівень базової підготовки для подальшого оволодіння професійно-орієнтованими дисциплінами та формування професійних вмінь та навичок, необхідних у подальшій роботі.

Література:

1. Закон України про освіту. Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» : Постанова Кабміну України від 13.12.2006р. за № 1719. – К., 2006.
3. Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002. № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.health.gov.ua/www.nsf/>
4. Шиян О. І. Державна освітня політика з питань забезпечення здорового способу життя молоді : монографія / О. І. Шиян. – Л. : ЛДУФК, 2010. – 295 с.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ-ІНСТРУКТОРІВ ДЛЯ МАСОВИХ ВИДІВ АВТОМОБІЛЬНОГО СПОРТУ

Карл Банковський¹, Олег Рибак²

¹Педагогічний коледж ЛНУ ім. Івана Франка

²Львівський державний університет фізичної культури

Сучасні навчальні програми підготовки фахівців для потреб автомобільного спорту [1–3] побудовані на концептуальних засадах типової навчальної програми для тренерських факультетів інститутів фізичної культури [4]. Обсяги навчального навантаження спеціалізованих навчальних дисциплін для студентів спортивної спеціалізації «Автомобільний спорт» різних ВНЗ, відведеного для вивчення проблематики безпеки змагальної діяльності, подано в табл. 1